

i Aktuelt den 12. april udtaler en afdelingsleder ved Frederikssund Politi, vicekriminalkommisær Bjarne Nielsen, sig kritisk efter at have haft en sag på området.

Jeg ved ikke, om den pågældende er blevet banket på plads, eller hvad der egentlig er sket, men i hvert fald udtaler han sig meget kritisk, og han kan ikke forstå begrundelsen for den nye praksis, osv. osv. Han er i hvert fald helt klart modstander af ordningen og mener ligesom mange andre, der sidder med de praktiske konsekvenser, at den er helt gal, og det synes vi i Dansk Folkeparti man skal lytte til.

Så nævnte fru Anne Baastrup, at nu har man indført videoafhøring, og at det er en god ting. Hidtil har det været sådan, at videoafhøring har været en mulighed, og det har været sådan, at forsvareren har kunnet overvære videoafhøringen fra et andet lokale det pågældende sted. Nu kan den sigtede også få lov til at overhøre den, og derfor mener jeg, at det, fru Anne Baastrup siger, er forkert, for praksis er altså og har hele tiden været, at der kunne ske videoafhøring. Jeg forstår i øvrigt ikke de begrundelser, fru Anne Baastrup kom med for ikke at kunne støtte forslaget, for jeg troede egentlig, det også lå SF på sinde at gøre meget ved dette emne.

Der kører en konkret sag i øjeblikket, og her kan jeg referere til Jyllands-Postens Århustillæg den 7. maj. Man har foretaget afhøringer i den såkaldte karetsag, og en kriminalkommisær fra Århus Politi kommer frem med nogle ting, der er uheldige ved den nye ordning. Han siger, at hvis det er politiets fornemmelse, at børnene vil blive forskrækkede eller lukke i, så man ikke får deres forklaring, hvis de får at vide, at den sigtede sidder og hører deres forklaring, kan det være nødvendigt at stikke dem en nødløgn.

Nu er det jo ikke særlig heldigt, at landets politi rundtomkring er nødt til at stikke dem, de skal afhøre, nødløgne, og sagen er jo under alle omstændigheder – må man i hvert fald formode – at forældre, som er klar over, at forbryderen er til stede og kan høre, hvad der bliver sagt, også fortæller deres børn, at han er til stede, og måske slet ikke er interesserede i, at den pågældende afhøring finder sted, lige præcis fordi den person, der har begået forbrydelsen, er til stede. På den måde er der nogle uheldige konsekvenser på grund af Højesterets kendelse, og jeg har bare nævnt nogle få af dem.

Vi synes, man allerede nu burde tage konsekvensen af de meget uheldige omstændigheder – der er mange flere, end jeg har nævnt her fra

talerstolen – og vedtage vores forslag, så man ruller tilbage til den gamle ordning, nemlig at de sigtede ikke kan være til stede ved afhøringen af de sexmisbrugte børn. Det skal være slut med det; vi skal tilbage til den gamle ordning, der har fungeret udmærket, som i øvrigt flere ordførere har nævnt heroppefra, bl.a. Kristeligt Folkepartis ordfører.

Vi takker Frihed 2000 og Kristeligt Folkeparti for støtten til forslaget og håber, at de partier, som ligesom vander sig og vil overveje sagen, bliver færdige med deres overvejelser og vil støtte forslaget, når vi efter al sandsynlighed vil genfremsætte det, når Folketinget mødes igen i oktober.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

35) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 154:

Forslag til folketingsbeslutning om, at tilsætningsstoffer og aromastoffer til tobak, der øger rygningens omfang, ikke længere kan tillades. Af Frank Aaen (EL) og Jette Gottlieb (EL). (Fremsat 2/5 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Sundhedsministeren (Sonja Mikkelsen):

Rygning er som bekendt det største enkeltstående sundhedsproblem i Danmark, og den nok væsentligste årsag til problemets omfang er, at tobakken indeholder det stærkt vanedannende stof nikotin, som fastholder rygerne i den farlige vane. Nu er nikotin jo et naturligt stof i tobaksplanten, og jeg vil godt slå fast, inden vi ta-

ger fat på at drøfte tilsætningsstoffer til tobakken, at hovedproblemet ved rygning som sådan er de afhængighedsskabende og sundhedsskadelige stoffer, som forekommer naturligt i tobaksplanten. Ikke desto mindre er det en væsentlig problemstilling, Enhedslisten har taget op med sit beslutningsforslag.

Som udgangspunkt er regeringen enig i, at det er uacceptabelt, hvis tobaksindustrien anvender tilsætningsstoffer, som gør flere mennesker til rygere, eller gør det endnu mere sundhedsskadeligt at ryge. Det kan f.eks. være stoffer, som forstærker nikotinen afhængighedsskabende virkning, eller det kan være stoffer, som gør røgen mindre generende for nybegyndere eller for rygerens omgivelser. Jeg gætter på, at de færreste rygere nød den første cigaret, og mon ikke det afholder en hel del unge fra at blive rygere, at røgen faktisk er meget generende for en nybegynder?

Tilsvarende er jeg sikker på, at det har en præventiv virkning, at rygning generer omgivelserne. Når næsten halvdelen af alle rygere giver udtryk for, at de gerne vil holde op med at ryge, tror jeg, det ikke kun hænger sammen med den kontante viden, vi har om rygningsskadevirkning på rygerne selv, men også med den stigende opmærksomhed om genererne ved passiv rygning og med vores større viden om de sundhedsrisici, som passiv rygning indebærer for fostre, små børn og f.eks. astmatikere. Både etisk og sundhedsfagligt er det derfor meget problematisk, hvis man ved hjælp af tilsætningsstoffer fjerner de advarselssignaler, som er med til at fastholde opmærksomheden på tobakkens sundsskadelige virkning, og som indirekte virker begrænsende på forbruget.

Når regeringen alligevel ikke kan støtte forslaget, er det, fordi der på nuværende tidspunkt ikke er det nødvendige vidensgrundlag for at gennemføre en regulering af området efter den model, Enhedslisten lægger op til. Forslaget pålægger regeringen at opstille en positivliste over tilladte tilsætningsstoffer og aromastoffer til tobaksvarer inden udgangen af år 2000, og formålet med positivlisten er at forbyde stoffer, som øger rygerens afhængighed, som forstærker optagelsen af nikotin, som gør det lettere at begynde at ryge, som er med til at gøre rygning mere sundhedsfarligt, eller som skader det ydre miljø.

Det er rigtigt, at visse stoffer er under mistanke for at have de effekter, som forslagsstillerne nævner, og for nogle af disse stoffers ved-

kommende ved vi også, at de er blevet tilsat med det bestemte formål at øge rygerens afhængighed. Under de amerikanske retssager mod tobaksindustrien blev det f.eks. afsløret, at man tilsatte stoffet ammoniak for at øge hastigheden af nikotinoptagelsen, fordi det ekstra kick, som rygeren derved får, kan være med til at forstærke afhængigheden. Men problemet er, at vi generelt kun har begrænset viden om virkningerne af de mange stoffer, der her er tale om. Det kan f.eks. ikke udelukkes, at andre stoffer, der tilsættes med et helt andet formål, kan have den ikke tilsigtede effekt at øge nikotinoptagelsen eller på anden vis medvirke til at øge rygningens omfang.

Dertil kommer, at det vil være en særdeles omfattende opgave at undersøge virkningerne før og efter forbrændingen af samtlige tilsætnings- og aromastoffer, der kan tænkes anvendt i tobak. Til illustration kan jeg nævne, at der i England findes 600 godkendte stoffer, så det er ikke en opgave, vi kan løse uden videre og da slet ikke inden udgangen af år 2000. Jeg mener dog, der er meget, der taler for, at vi går sammen med andre EU-lande og får lavet nogle fælles regler på området, og det skal jeg vende tilbage til.

Foreløbig har regeringen valgt at tage hul på problemstillingen ved at få skabt overblik over, hvilke stoffer der anvendes i Danmark. Den 30. marts i år indgik Sundhedsministeriet en frivillig aftale med tobaksindustrien om indberetning af oplysninger om industriens brug af tilsætningsstoffer i cigaretter. Aftalen betyder, at Sundhedsministeriet og Sundhedsstyrelsen årligt vil få tilsendt en samlet oversigt over de tilsætningsstoffer, der anvendes i cigaretter på det danske marked, og aftalen omfatter både cigaretter fremstillet i Danmark og importerede cigaretter.

For hvert stof skal industrien oplyse, med hvilket formål det pågældende stof tilsættes, og det vil sige, om der f.eks. er tale om et fugtighedsregulerende stof eller et konserveringsmiddel. Listen kommer også til at omfatte oplysninger om den maksimalt anvendte mængde, idet det skal angives, om man overholder den mængdebegrænsning, som er gældende efter de engelske regler på området. Aromastoffer er ikke omfattet af aftalen. Her følger tobaksindustrien de regler, som gælder for aromastoffer i levnedsmidler, men hvis der er behov for det, f.eks. fordi der opstår mistanke om, at et tilsætningsstof er sundhedsskadeligt, har tobaksin-

dustrien med aftalen forpligtet sig til at udlevere yderlige oplysninger om det pågældende stof til Sundhedsstyrelsen. Viser det sig så, at der faktisk er et problem, vil vi naturligvis tage det op over for industrien.

Den første liste skal ifølge aftalen foreligge senest den 1. august i år, og tobaksindustrien har besluttet at offentliggøre listen. Det finder jeg meget klogt og positivt, for dermed har forbrugerne i Danmark som de første i EU mulighed for at se, hvilke tilsætningsstoffer der faktisk anvendes i cigaretter.

I det hele taget mener jeg, at vi med aftalen er nået et skridt videre, end man er i de øvrige EU-lande. Nogle steder har man ganske vist indført positivlister, men der sker ingen indberetning til myndighederne af, hvilke stoffer der rent faktisk anvendes, og i flere lande er området slet ikke reguleret. På den baggrund mener jeg faktisk, at vi allerede har sendt det signal til EU, som Enhedslisten efterlyser, og samtidig har vi kraft af den større grad af offentlighed omkring brugen af tilsætningsstoffer åbnet mulighed for en mere kvalificeret debat, som er baseret på faktiske oplysninger, og for en større forskningsindsats på området. Dermed vil vi også være bedre stillet, hvis det senere viser sig, at der må en regulering til.

Jeg vil gerne understrege, at den aftale, vi nu har indgået med industrien, jo på ingen måde udelukker, at vi på et senere tidspunkt kan forbyde stoffer, som viser sig at være særdeles afhængighedsskabende eller sundhedsskadelige i øvrigt. Hvordan vi i fremtiden skal forholde os til hele problematikken om tilsætningsstoffer i tobak, vil også afhænge af, hvad der kommer til at ske i EU. Som bekendt forhandler vi i øjeblikket et nyt direktiv på tobaksområdet, som bl.a. kommer til at handle om tilsætningsstoffer. Vi ved ikke endnu, hvad resultatet af forhandlingerne bliver, men Kommissionen har foreslået en indberetningsordning ikke ulig den, vi nu har fået i Danmark. Formålet er få tilvejebragt grundlaget for en harmonisering af reglerne på europæisk plan, f.eks. i form af en fælles positivliste.

Indberetningsordningen er altså tænkt som et første skridt i retning af en harmonisering og skal vurderes i forhold til, at de nationale regler på området i dag er meget forskellige, og at der forestår et stort arbejde med at indsamle oplysninger og vurdere den aktuelle viden på området. Dermed er ikke sagt, at vi nødvendigvis skal vente på initiativer fra Kommissionen.

Navnlig hvis det viser sig, at der er problemer med de stoffer, vi nu får indberetning om, skal vi bestemt tage spørgsmålet op igen.

Jeg mener, at vi gør det, vi i praksis kan på nuværende tidspunkt, og at vi går i den retning, Enhedslisten ønsker, og jeg skal på den baggrund på regeringens vegne anbefale, at Folketinget ikke vedtager det foreliggende beslutningsforslag.

Hanne Andersen (S):

Da mit partis ordfører, hr. Holger Graversen, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne sige følgende:

Socialdemokratiet ser positivt på intentionerne bag Enhedslistens forslag om forbud mod tilsætningsstoffer og aromastoffer i tobak. Vi støtter imidlertid også og står bag sundhedsministerens afvisning af forslaget med henvisning til den frivillige aftale, ministeren har indgået med den danske tobaksindustri. Efter denne aftale vil tobaksindustrien årligt fremsende en oversigt over de tilsætningsstoffer, der bruges i både importerede og dansk fremstillede cigaretter.

Danmark støtter desuden arbejdet i EU med et direktiv om det samme i hele EU-området, som ministeren også lige har redegjort for. Men vi er villige til at tage spørgsmålet om lovgivning op på ny, når der har været tid til nærmere at undersøge, hvilke tilsætningsstoffer der anvendes, og den vanedannende virkning og sundhedsskadelige virkning, der er af disse stoffer.

Jeg skal samtidig på Det Radikale Venstres vegne sige, at det afviser forslaget med den samme begrundelse, men også vil se positivt på, at der tages initiativer, hvis det er nødvendigt.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FRI):

Jeg har en kort bemærkning til Socialdemokratiets ordfører, fru Hanne Andersen, for vi står faktisk i Frihed 2000 lidt uforstående over for, at når der er tale om et beslutningsforslag, hvor Socialdemokratiet egentlig støtter alt det, der står i forslaget, kan man alligevel ikke stemme for det.

Vi kunne forstå det, hvis der var tale om et lovforslag, men her er der jo tale om et beslutningsforslag, og i modsætning til Socialdemokratiet har vi i Frihed 2000 faktisk den opfattelse, at det er et ganske godt beslutningsforslag,

som vi ønsker at støtte, og skulle det komme til en afstemning om forslaget, vil vi stemme for det. Så langt når vi nok ikke, men forslaget vil jo så have den ganske gode effekt, at vi hen over sommeren kan bruge det til at få belyst sagen langt bedre, så vi måske kan nå frem til en løsning.

Jeg har selvfølgelig med glæde konstateret, at ministeren så småt er gået i gang, men vi har i Frihed 2000 den opfattelse, at forslagsstillerne rammer lige præcis det ømme punkt. Vi er nødt til at stille nogle regler op for, hvilke tilsætningsstoffer der må bruges, og hvilke der ikke må bruges. Det er vi helt enige med forslagsstillerne i, så til sin tid vil vi støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Tom Behnke, at vi ser også positivt på forslaget, men vi vil gerne have et grundlag at træffe beslutning og bestemmelser på; det findes faktisk ikke på nuværende tidspunkt, og det vil vi gerne afvente. Og så har vi også givet vores tilsagn om, at hvis der er grundlag for at tage initiativer, når resultaterne foreligger, og vi har et grundlag, så gør vi gerne det.

Gyda Kongsted (V):

Da De Konservatives ordfører, fru Henriette Kjær, ikke kan være til stede, skal jeg på Venstres og De Konservatives vegne udtale:

Der er aldrig nogen, der har påstået, at rygning skulle være sundt, men at postulere, at rygning er et af samfundets største sundhedsproblemer, er lidt for langt ude i hampen, som man siger på godt nudansk. Og rygere skal selvfølgelig tage hensyn til ikkerygere og vice versa.

Rygning har fundet sted i mange generationer uden de store problemer for sundhedstilstanden, og tobakken har i dag de samme tilsætningsstoffer som for 100 år siden. Det er først i de seneste år, der er sket et klart tilbageskridt i den danske sundhedstilstand. At sundheden i dagens Danmark har så trange kår, er mere kompleks end som sådan og skyldes mere forkeret kost, for lidt motion eller manglende vedligeholdelse af bygninger og institutioner, end det skyldes rygning i sig selv. Den bliver blot lagt oven i og får så hele skylden; det er jo så nemt og bekvemt, og statistikker kan let og elegant indrettes, så de er med til at bekræfte dette.

Venstre og De Konservative mener, at vi skal afvente de fælles regler, der nu forberedes i EU-regi. Allerede her til morgen blev der i pressen taget hul på de kommende regelsæt. Herudover er begge partier meget tilfredse med, at tobaksindustrien og Sundhedsministeriet den 30. marts 2000 underskrev en frivillig aftale, der netop omfatter oplysning og kontrol med tilsætningsstoffer på de områder, som Enhedslisten efterlyser nogle mere klare regler for. Men den er så ny, at den kan vi ikke rigtig forholde os til endnu.

Venstre og De Konservative er altid positivt indstillet over for ethvert nyt tiltag, der kan fremme den almindelige sundhedstilstand hos befolkningen. Vi skal derfor opfordre til, at der i næste samling indkaldes til en lukket høring i Sundhedsudvalget med eksperter inden for kost og motion, men denne gang skal også byggeindustrien og tobaksindustrien med, for det har de ikke været tidligere, således at de forskellige problemstillinger og samspillet imellem disse kan blive ordentlig belyst, og sådan at vi kan få et mere nuanceret og reelt billede af, hvor vi skal sætte ind helt konkret for at få forbedret den danske sundhedstilstand, for det vil vi meget gerne være med til.

Venstre og De Konservative kan derfor ikke umiddelbart støtte Enhedslistens beslutningsforslag, som det nu foreligger.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg skal såmænd bare udtrykke en stille undren, for da vi havde debatten her i Folketinget om folkesundhedsprogrammet, var der en helt anderledes positiv stemning hos både Venstre og De Konservative for, at der måtte gribes ind, og at der skulle gøres noget for at forbyde de her tilsætningsstoffer, vi har talt om i dag.

Jeg vil også henvise til offentlige udtalelser i dagbladet B.T., der på et tidspunkt tog sagen op. Det var også ret entydige, for ikke at sige næsten militante udtalelser, der kom fra ordførerne for Venstre og De Konservative. Jeg kan høre, at vindene er skiftet lidt i dag; det beklager jeg meget.

(Kort bemærkning).

Gyda Kongsted (V):

Nej, vindene er ikke skiftet, men som ministeren siger, vi skal jo altså have noget mere konkret at kunne forholde os til for ligesom at kun-

ne lovgive ordentligt herinde. Og det er dét, vi lægger op til.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jamen vi foreslår jo ikke, hvordan positivlisten skal se ud. Vi foreslår bare, efter hvilke kriterier en positivliste skal udarbejdes, og vi har helt tryk tillid til, at regeringen, når den får sådan et pålæg af Folketinget, kommer med en velbegrundet liste. Vi vil da også gerne bøje os for, at der er nogle ting, hvorom man siger: Det kan vi endnu ikke afklare, så det må vi lige lægge til side.

Men det, jeg hørte før fra Venstre og De Konservative, var jo stort set en total afvisning. Det går godt nok, som det går. Og det er det, der underer mig lidt, for jeg vil sige: Hvis partier har mod til i pressen at udtale sig hårdt og kontant, er det altid, synes jeg, lidt underligt, når man ikke lader den tilsvarende klare melding gå igen, når det kommer til en diskussion om samme emne i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Gyda Kongsted (V):

Hr. Frank Aaen har misforstået det, jeg har sagt. Jeg har ikke sagt, at det går godt, for det går ikke godt med sundhedstilstanden i Danmark, men man skal have flere ting ind, bl.a. manglende vedligeholdelse af bygninger, der giver astma og allergi.

Altså vi skal have hele samspillet mellem de forskellige faktorer, vi har i samfundet, der fortæller os, hvorfor det så er, at det går så dårligt, som det går. Og det er ikke kun tobakkens skyld. Det er det, jeg siger.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Anni Svanholt som ordfører.

Anni Svanholt (SF):

Det er velkendt og veldokumenteret, at tobak indeholder en lang række kemiske stoffer, som er stærkt forurenende og sundhedsskadelige. For rygning er jo årsagen til, at ca. 13.000 mennesker årligt dør. Det er et stort problem i Danmark. Rygning er jo simpelt hen dødsårsag nummer 1.

Derfor skal der også meget effektivt sættes på at forebygge, at unge mennesker påbegynder rygning. Derudover skal der bl.a. tilbydes gratis ryggestopkurser m.m. Der bør altså gøres en stor

indsats for at forebygge rygning og for afvæning af rygere.

Men vi synes også i SF, det er meget vigtigt at afbøde de skadelige virkninger af tobakken ved at begrænse tilsætningsstoffer, som øger afhængigheden m.m. Det er altså en flersidet indsats, der bør iværksættes på dette område, for at opnå en effekt.

EU forbereder jo fælles regler på området, ved vi, men det er uvist, hvad de kommer til at indeholde, og hvornår de træder i kraft. Det kan måske faktisk have lange udsigter.

Sundhedsministeren har indgået en aftale med tobaksindustrien, og det er meget positivt, at Danmark går foran og gør noget, men denne aftale indebærer jo kun, at industrien skal informere om, hvilke tilsætningsstoffer der anvendes i cigaretter på det danske marked, og der er ikke lagt op til, at vi kan få en positivliste.

Derfor hilser vi det initiativ, som Enhedslisten har taget her, meget velkomment, og mener, at det er godt at arbejde videre med. Og med de bemærkninger vil jeg gerne tilkendegive, at vi støtter Enhedslistens forslag.

(Kort bemærkning).

Gyda Kongsted (V):

Når nu tobakken er skyld i alle ulykkerne, kan fru Anni Svanholt så forklare mig, hvorfor den danske mand er nummer 3 på rygelisten, og hans middellevetid er nummer 17 nede på listen ifølge Sundhedsministeriets egen offentliggørelse? Den græske mand ligger nummer 1 på listen, og han ligger kun nummer 5 i middellevetid.

Hvad er det, der gør den forskel?

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Vi lever jo som bekendt under forskellige levevilkår, og der er ingen tvivl om, at både levevilkår, arbejdsvilkår, livsstil osv. og kombinationer af det resulterer i vores sundhedstilstand.

Men – og det mener jeg også at Folkesundhedsprogrammet har vist og at der er dokumentation for – rygning er som enkeltfaktor meget afgørende i forhold til, hvilke sygdomme der er de mest forekommende, altså hvad der er relateret til rygning. Som enkeltfaktor er det en meget, meget væsentlig faktor og en afgørende faktor at sætte ind imod, hvis man vil opnå et godt resultat.

(Kort bemærkning).

Gyda Kongsted (V):

Jeg er glad for, at fru Anni Svanholt bekræfter mig i, at levevilkårene også har betydning. Det er det, De Konservative og Venstre lægger vægt på, og det er derfor, vi vil have undersøgelsen bredt ud.

Birthe Skaarup (DF):

Sammenhæng mellem rygning og udvikling af forskellige sygdomme er åbenbar for enhver. Såfremt man ryger, kan den selvrensende funktion i lungerne ødelægges, og de skadelige stoffer kan blive liggende i centrale dele af lungerne.

Jeg ved ikke, hvor mange mennesker der er klar over, hvor mange forskellige stoffer der faktisk findes i tobak. Jeg blev i hvert tilfælde temmelig overrasket, da det for et stykke tid siden i et af tv-medierne blev oplyst, at omkring 112 til 113 stoffer af forskellig art, både aroma- og andre tilsætningsstoffer, faktisk blev brugt i tobak.

Enhedslistens foreslår, at regeringen skal udarbejde en positivliste over tilladte tilsætningsstoffer og aromastoffer både i cigaretpapir og lim og filtre og tobaksvarer inden udgangen af år 2000. Vi tror på, at der nok kan udarbejdes sådan en positivliste. Men får det rygerne til at holde op med at ryge? Jeg tror, de er fuldstændig ligeglade med, hvad tobakken indeholder af smags- og tilsætningsstoffer, men det kan da være et tilbud til dem, såfremt en sådan bliver lavet.

EU forbereder nogle fælles regler, og der er også indgået en aftale mellem tobaksindustrien og Sundhedsministeriet om at udarbejde information – det er måske en pjece, der tales om – om tilsætningsstoffer, og vi ved også, at tobaksindustrien, såfremt Sundhedsministeriet anmoder herom, kan give yderligere dokumentation.

Ingen tvivl om, at rygning er skadelig, og igen: Såfremt der er nogle, der ønsker at ryge, ja, så er det deres egen sag. Vi kan prøve at påvirke rygerne, fordi vi ved, det er skadeligt at ryge.

Nu har vi lige i dag behandlet et forslag fra Dansk Folkeparti om at prøve at påvirke befolkningen via tv-reklamer for håndkøbsmedicin til rygeafvænnning. Det havde været et skridt på vejen til at få folk til at holde op med at ryge, men det ønskede et flertal her i Folketinget ikke.

Der skal heller ikke herske nogen tvivl om, at Dansk Folkeparti ønsker at forebygge og oplyse. Men lad os få en snak i udvalget – det er vi villige til – om, hvorledes vi kan gribe denne her sag an. Vi vil være positive over for de intentioner, som der forhåbentlig ligger i det forslag, som Enhedslisten kommer med, og vi kan eventuelt også indkalde forskellige organisationer fra tobaksindustrien og andre foreninger, der på en objektiv måde kan fortælle udvalget om faremomenterne ved tilsætningsstoffer i tobakken. Venstre var lidt inde på, at vi kunne lave en høring, og det er vi også åbne over for.

Men som sagt, lad os diskutere forslaget yderligere under en udvalgsbehandling, og lad os så få den objektive information over de forskellige stoffer på en positivliste. Det er vi som sagt villige til, men om vi støtter forslaget ved en sidste behandling, kan vi ikke give lovning på her i dag.

Vi er klar over farligheden ved alle disse tilsætningsstoffer i tobakken, og er vi også klar over, at man i folkesundhedsprogrammet plæderede meget for, hvad det var, der var sundhedsfarligt i det her land.

Men som sagt, vi er positive. Lad os diskutere det i udvalget. Sådan vil meldingen lyde her fra Dansk Folkeparti i dag.

Tove Videbæk (KRF):

Tobakkens tal ser sorte ud. Danskerne er et af de mest rygende folkefærd i den vestlige verden, og af alle verdens kvinder ryger gruppen af danske kvinder allermest. Tobakken er nu den største enkeltstående dødsårsag i Danmark med 13.000 ofre årligt. Den kræver næsten dobbelt så mange ofre som de ni andre dødsårsager på dødens topti tilsammen. Ja, tobakken er den største dræber af alle.

Hvert tredje dødsfald mellem 35 og 70 år skyldes rygning, og hver anden ryger dør 16 år for tidligt. En stor gruppe danskere dør, mens de endnu er 30, 40, 50 år, og det er ofte efter svær sygdom, som forud har ødelagt mange år af deres liv. Og videre: 1.000 kvinder får hvert år lungekræft, 2.000 mænd får lungekræft hvert år, og 95 procent dør af det. 250.000 danskere har rygelunger, og 3.000 af dem dør hvert år.

Hver dag dør 1.400 mennesker i Europa på grund af rygning. Det svarer til, at der dagligt skulle styrte tre fyldte jumbojet ned og alle passagerer omkomme. Det var en masse grimme tal.

I debatten fremføres undertiden i stedet, at livskvalitet er vigtigere end livslængde, og en længere middellevetid og forbedret livskvalitet bliver sat op som modsætninger. Et langt liv skulle være ensbetydende med kedsomhed og tristesse i modsætning til det korte, usunde, men spændende liv. Men tankegangen er jo basalt set urimelig. En lang levetid er alt andet lige udtryk for trivsel, mens en kort levetid i sagens natur ofte afspejler et liv med sygdom og tidlig død.

Enhver, der har haft sin gang på en sygehusafdeling, vil vide, at en kort middellevetid kan indeholde mange lidelser. Ikke alene dør rygerne flere år for tidligt, men i årene op til døden plages de af diverse rygerrelaterede sygdomme. De hospitalsindlægges mere end ikkerygere. De er flere dage på hospitalet end ikkerygerne. De får flere komplikationer i forbindelse med operationer end ikkerygerne. Og dermed forsømmer de naturligvis også deres arbejde, deres hobbyer, familie osv. mere.

Ud over det må ens eget velvære jo også blive nedsat under udvikling af diverse rygerrelaterede sygdomme, for disse sygdomme kommer jo ikke lige på en dag. Derfor er det også, at 500.000 rygere i Danmark hvert år forsøger at kvitte smøgerne. Folk forsøger virkelig helhjertet gang på gang at holde op, og heldigvis findes der mange forskellige muligheder for at få hjælp og støtte i denne kamp, men deres beslutning kæmper imod afhængigheden, og ofte er det afhængigheden, der vinder.

Deres kamp imod rygeriet gøres unødigt vanskeligere på grund af de afhængigheds-skabende stoffer, som tobaksindustrien putter ind i cigaretterne. Der er en lang række stoffer i cigaretterne, som skaber stærk afhængighed hos brugerne. Og hvorfor er det nu, at industrien putter disse stoffer i tobakken? Jo, ene og alene for at skabe afhængighed og fastholde rygerne, så industrien dermed får livslange, loyale, trofaste kunder, der køber tobaksindustriens livsfarlige varer. Denne vare, tobakken, som er så utrolig omkostningstung både helbredsmæssigt, menneskeligt, økonomisk og samfundsmæssigt, må vi i Folketinget kunne blive enige om at lave nogle rammer omkring og sætte nogle grænser op for.

Den tidligere sundhedsminister har udtalt, at han ønsker, at rygning i Danmark skal falde med 10 pct. Hvis det skal lade sig gøre, må der sættes ind også på det her område vedrørende

tilsætningsstofferne, og Kristeligt Folkeparti kan helhjertet støtte forslaget.

Anden næstformand (Henning Grove):
Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Frank Aaen.

Frank Aaen (EL):

Jeg skal takke SF, Frihed 2000 og Kristeligt Folkeparti for den gode opbakning.

En enkelt bemærkning til fru Tove Videbæk, som jeg sådan set er enig med – men alligevel: at tilsætningsstofferne sikrer tobaksindustrien livslange kunder. Det er jo desværre ikke så lange liv. Men ellers er det rigtigt, at det er det, det går ud på, nemlig hvordan man fastholder en ryger; én gang ryger, altid ryger, det er jo det, det går ud på. Hvordan får man folk til at starte med at ryge, også selv om det gør ondt, første gang man prøver, så alligevel at få dem i gang? Det er jo det, det går ud på.

Så tak til de partier, der har meldt klare ud.

Jeg blev ikke helt klar over Dansk Folkepartis position. Den var vist nærmest imod, men det kunne ikke helt udelukkes, at man gik ind for det, når det kom til stykket. Jeg ved det ikke. Men alligevel, nogle positive bemærkninger fra regeringen var der også. Sådan vil jeg udlægge det. Positive meldinger, om end man ikke var parat til at tage action på sagen lige med det samme, så alligevel positive meldinger også. Tak for det.

Ikke ret megen tak til Venstre, som jo nærmest prøvede at få det fremstillet, som om rygning ikke er noget særligt problem. Til det kan man bare sige, at ud over at det er veldokumenteret, at rygning er et særligt problem, så ved vi også, at rygning forværrer og forstærker alle andre sygdomme og problemer, der skaber sygdom. Altså trænger man til en operation og så bliver opereret, er det sværere at hele såret, hvis man ryger. Har man problemer på arbejdet med arbejdsmiljøet, så forværres det, hvis man samtidig ryger. Og sådan er der en masse sammenhænge.

Desværre dækkede fru Gyda Kongsted altså også De Konservative i dag, og jeg må stadig væk undre mig over, at det var anderledes håndfaste udtalelser, der kom, sidst vi behandlede dette, dels i pressen og dels ved en debat her i Folketinget. Det vender vi tilbage til en anden gang.

Der var flere, der sagde, at de ikke har viden nok om området. Jamen heldigvis er vi begyndt at få viden om det. Og man kan sige meget om

det amerikanske retssystem og den måde, de håndterer erstatningssager på, men det er klart, at når tre rygere kan få 100 mio. kr. i erstatning af en tobaksfabrik, så har der i en sådan retssag været fremlagt temmelig mange dokumenter. Det var lige præcis de dokumenter, der i dag danner baggrund for en omfattende rapport udarbejdet i England i samarbejde mellem engelske og amerikanske forskere, som har givet os en hel masse viden på området, vi ikke havde i forvejen.

Vi ved også, at mængden af tilsætningsstoffer tager til, for i og med at vi ved lovgivning i de fleste lande har sagt, at der skal være mindre nikotin, der skal være mindre tjære i tobakken og dermed også mindre vanedannende stoffer i tobakken, jamen så har man bare fundet på nogen andre at putte i i stedet for. Det er jo hele gamet.

Og hvorfor skal det egentlig være myndighederne, der skal bevise, at vi har et problem? Altså jeg mener, hvis vi nu lige tænker det igennem et kort sekund: Kan det være tilladt, at tobaksindustrien tilsætter stoffer, som de ikke selv ved hvad har af virkning? Burde det ikke være en forudsætning for, at de tilsætter stoffer, at de ved, hvordan de virker, så det bare var en ekspeditionssag for myndighederne at rekvirere oplysninger og så selvfølgelig undersøge, om de er troværdige, men i hvert fald som udgangspunkt?

Og kan man tænke sig, at de tilsætter stoffer, som ikke har en virkning? Selvfølgelig har stofferne en virkning, og de ved jo også, hvorfor de gør det. Noget er for at lime papiret, så må vi jo håbe, at de har fundet ud af, om limen giver skadelige stoffer, når den bliver brændt af. Jeg håber da, at de har undersøgt det, ellers burde det være forbudt for dem at bruge den lim, og sådan hele vejen rundt.

Så jeg mener i virkeligheden, at vi burde kunne komme ret langt også med konkret viden. Vi ved, at den danske tobaksindustri bruger f.eks. sukker, tobak – selvfølgelig bruger de tobak – kakao og lakrids som tilsætningsstoffer. Men sukkeret øger den vanedannende virkning; det kan muligvis også være kræftfremkaldende, når det bliver brændt af. Og det gør det jo, når man ryger det. Lakrids og kakao udvider luftvejene, og dermed inhalerer man mere af røgen, og dermed øges selvfølgelig afhængigheden og problemerne i almindelighed. Og der er også noget lakrids, der måske er kræftfremkaldende,

når det bliver brændt af. Så problemerne er til at få øje på, og det er lidt sørgeligt.

Når vi ikke støtter de regler, som regeringen har aftalt – det er jo fint nok, at de regler er kommet – så er det, fordi det altså kun er information, og det giver os kun lige det øverste lag af viden. Men vi kan jo sige, at når vi først til august har en liste fra industrien om, hvad de bruger, så kommer vi alligevel et skridt længere, og det kan vi så bruge det her forslag til, som jo selvfølgelig ikke skal til anden behandling før sommerferien. Så vil vi selvfølgelig bruge det her forslag til at stille spørgsmål om alle de stoffer, der kommer med på listen, og dermed altså få gennemarbejdet hele problemstillingen.

Og så vil jeg jo nok sige, at når vi er kommet igennem den proces og vi er nået frem til den nye samling efter sommerferien, så skulle det ikke undre mig, hvis det var muligt i Folketinget at samle et ganske bredt flertal for, at der altså ikke bare skal være en informationspligt, men at der også skal være en positivliste, og på den positivliste udelukkes alle de stoffer, som fremmer det vanedannende, gør det nemmere at starte med at ryge. Dem skal vi have ud.

Hermed sluttede forhandlingen, og beslutningsforslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Sundhedsministeren har meddelt mig, at hun ønsker at tage følgende lovforslag tilbage: Forslag til lov om ændring af lov om kunstigt befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v. (Lovforslag nr. L 183).

Jeg kan samtidig oplyse, at medlemmer af Folketinget Jørgen Winther (V), Henriette Kjær (KF), Birthe Skaarup (DF) og Tove Videbæk (KRF) har meddelt mig, at de ønsker at optage dette forslag.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 19.25

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 25. maj 2000, kl. 9.00.